

פרשת תולדות

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ורבקה אהבת את יעקב (כה, כח)

ובמדרש: "ואף אבות העולם נתנו מקום לשעה והחניפו למי שהשעה עומדת לו ... יצחק החניף לעשו, שנאמר: 'ויאהב יצחק את עשו'", ובהמשך דברי המדרש: "ורבקה אהבת את יעקב - למה היתה אוהבת אותו, לפי שנאמר לה 'ורב יעבוד צעיר'".

ובהמשך הפרשה: "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות ויקרא את עשו בנו הגדול ויאמר אליו ... בעבור תברכך נפשי בטרם אמות".

תמיהות רבות מצינו אצל מפרשי התורה על פרשיות אלו:

א. הרי עשו היה איש ציד - איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים, היעלה על הדעת שיצחק יאהב את עשו יותר מאשר את יעקב? וגם לפי דברי חז"ל שהיה עשו צד את אביו בפיו ושואלו על עישור המלח וכד', היעלה על הדעת שיצחק לא הבחין שדברי עשו הם רק מהשפה ולחוץ?

ב. מובא בחז"ל שכת חנפים אינה מקבלת פני שכינה, ומדוע החניף יצחק לעשו?

ג. נאמר בתחילת הפרשה על התרוצצות הבנים בקרבה "ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר", ולכאורה סופו של הפסוק סותר לתחילתו, שהרי בתחילה מבואר שכאשר יעלה האחד, ירד זה שכנגדו, ולבסוף נאמר שתמיד יהיה הגדול משועבד תחת אביו הצעיר?

ד. בברכות יצחק ליעקב ועשו, מדוע לא יקבלו שניהם אותה ברכה של "מטל השמים ומשמני הארץ" ויחיו כל חייהם זה לצד זה בשקט ושלוה?

ה. לאחר שקיבל יעקב את טוב העולם ונעשה גביר לאחיו, ועשו נשאר עבד, כיצד יכולה הברכה לעשו להתקיים?

ו. בברכתו של יצחק לבניו, סבר שהעומד לפניו הוא עשו וברכו: "ויתן לך האלקים מטל השמים", וכתב רש"י: "אם ראוי לך - יתן לך, ואם לאו - לא יתן לך, אבל לעשו אמר 'משמני הארץ יהיה מושבך', בין צדיק בין רשע - יתן לך", ולכאורה תמוה שהרי יצחק היה סבור שהעומד לפניו הוא עשו ולא יעקב, ומדוע בירך את עשו שיקבל את המגיע לו רק על פי דין, דבר המתאים לישראל ולא לנכרי?

ביאורם של דברים הוא, שהרי מובא בספרים הקדושים שאברהם שמידתו "חסד", קירב על ידי מידה זו את הרחוקים לבורא העולם ולתורתו, ולעומתו יצחק שמידתו "גבורה" התמקד בעבודת ה' מתוך התגברות על כל הרצונות והתאוות, ולכן היה מוכן להקריב חייו ולהיות עולה תמימה. עבודת ה' בדרך זו, עיקרה בין האדם לעצמו ולא בין האדם לסביבתו.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א

פרשת תולדות